

รายงานที่ ๑๑๐๐/๒๕๕๘ เรื่อง สิทธิชุมชน กรณีโครงการก่อสร้างสายส่งไฟฟ้าแรงสูง ในพื้นที่จังหวัดน่าน เพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการเหมืองและโรงไฟฟ้าพลังความร้อนหงสาสิกไนต์ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)

ประเด็นคำร้อง

ผู้ร้องได้ร้องต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นหนังสือลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๘ ตามคำร้องที่ ๑๖๓/๒๕๕๘ (ลงรับคำร้องเมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๘) ว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) มีโครงการจัดทำสายส่งไฟฟ้าแรงสูงขนาด ๕๐๐ กิโลโวลต์ เพื่อส่งไฟฟ้าจากโครงการเหมืองและโรงไฟฟ้าพลังความร้อนหงสาสิกไนต์ เมืองหงสา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ไปยังสถานีไฟฟ้าแรงสูงแม่เกาะ จังหวัดลำปาง ซึ่งจะพาดผ่านพื้นที่ ตำบลชนแดน และ ตำบลไร่เนาหลวง อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน โดยผู้ร้องเห็นว่าโครงการดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัย ป่าชุมชน และแหล่งต้นน้ำ และการดำเนินการของ กฟผ. ขัดต่อหลักสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญ

การพิจารณาคำร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องดังกล่าวมีมูลเป็นกรณีการดำเนินโครงการที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรท้องถิ่นซึ่งชุมชนใช้ประโยชน์ร่วมกันมาช้านาน และสิทธิการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อที่ดินทำกิน และอาจจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน จึงมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิชุมชน ตามมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ โดยได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบ

ความเห็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประเด็นตามคำร้องของผู้ร้องเป็นประเด็นเดียวกันกับที่ศาลปกครองเชียงใหม่ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ส.๖๓/๒๕๕๕ คดีหมายเลขแดงที่ ส.๕/๒๕๕๘ และอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด กรณีจึงต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๒๒ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงไม่อาจใช้อำนาจในการตรวจสอบและเสนอมาตรการการแก้ไขปัญหาในคำร้องนี้ได้ อย่างไรก็ตาม กรณีดังกล่าวคณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนได้พิจารณาตรวจสอบและมีข้อเสนอแนะนโยบายแล้ว จึงเห็นควรเสนอแนะนโยบายตามข้อ ๕.๒ ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

คณะกรรมการ ฯ มีข้อเสนอเชิงนโยบายต่อคณะรัฐมนตรี ดังนี้

๑. ควรพิจารณาทบทวนแผนการพัฒนาพลังงานของชาติโดยนำแผนการพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกร้อยละ ๒๕ ใน ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๖๔) และแผนอนุรักษ์พลังงาน ๒๐ ปี

(พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๗๓) ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๔ มาพิจารณาประกอบด้วยทั้งหมด และต้องจัดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดแผนพัฒนาด้านพลังงานด้วย

๒. ควรดำเนินการตามแผนการพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกร้อยละ ๒๕ ใน ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๖๔) และแผนอนุรักษ์พลังงาน ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๗๓) ซึ่งประกอบด้วยการส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน และการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Energy Efficiency) อย่างจริงจัง

๓. ต้องให้ความสำคัญกับการใช้พลังงานหมุนเวียนที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมโครงการให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถพัฒนาศักยภาพการผลิตพลังงานจากธรรมชาติเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันได้

๔. ในการริเริ่มหรือพัฒนาโครงการใดๆ ในระดับชาติ ต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ สิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชน และผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่โครงการ ก่อนการตัดสินใจดำเนินโครงการใดๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชน หรือก่อนการลงนามในสัญญาซึ่งก่อให้เกิดความผูกพันต่อรัฐให้ต้องดำเนินการตามเงื่อนไขและเงื่อนไขอันมีผลให้หน่วยงานรัฐต้องเร่งรัดดำเนินการตามเงื่อนไขในสัญญา โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบและสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

๕. ควรจัดตั้งกลไกหรือกำหนดภารกิจการกำกับดูแลการลงทุนในต่างประเทศของผู้ลงทุนสัญชาติไทย ให้เคารพต่อหลักการพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชน โดยนำหลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชน : การปฏิบัติตามกรอบ การคุ้มครอง เคารพ เยียวยา (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights : Implementing the Protect, Respect, Remedy Framework (๒๕๕๔)) มาเป็นกรอบในการดำเนินการ

มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๓๗/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘ จึงมีมติเสนอแนะนโยบายต่อคณะรัฐมนตรีตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป